

บันทึก

เรื่อง ปัญหาข้อกฎหมายตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๖๒
(กรณีโรงงานห้องเย็น)

กรมโรงงานอุตสาหกรรมได้มีหนังสือ ด่วนมาก ที่ อก ๐๔๐๑/๑๗๐๕๘ ลงวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๖๖ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาความว่า เนื่องจากได้มีผู้ยื่นคำขออนุญาตตั้งโรงงานตามพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๖๒ ต่อกรมโรงงานอุตสาหกรรม โดยแจ้งว่าจะประกอบกิจการด้วยวิธีนำอาหารนมและไอศกรีมที่ผลิตสำเร็จแล้วมาเก็บรักษาไว้ไม่ให้เสียหายหรือละลายในห้องทำความเย็นและตู้เย็นที่ใช้เครื่องจักรซึ่งมีกำลังรวมเทียบเท่าเจ็ดแรงม้าติดตั้งอยู่ภายในอาคารตึกแถว กรมโรงงานอุตสาหกรรมพิจารณาคำขออนุญาตแล้ว มีความเห็นเป็นสองฝ่าย คือ

๑. ลักษณะการประกอบกิจการเช่นนี้ไม่จัดว่าเป็นโรงงานตามพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๖๒ เพราะแม้ว่าอาคารที่ประกอบกิจการจะใช้เครื่องจักรมีกำลังรวมตั้งแต่สองแรงม้าขึ้นไป แต่การประกอบกิจการมิได้มีการทำ ผลิต ประกอบ บรรจุ ซ่อม ซ่อมบำรุง ทดสอบ ปรับปรุง แปรสภาพ หรือทำลายสิ่งใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับอาหารนมและไอศกรีม

๒. ลักษณะการประกอบกิจการเช่นนี้จัดเป็นโรงงานห้องเย็นในลำดับที่ ๙๒ตามบัญชีท้ายกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๖๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๖๒ เพราะอาคารที่ประกอบกิจการใช้เครื่องจักรที่มีกำลังรวมตั้งแต่สองแรงม้าขึ้นไปเพื่อใช้สำหรับทำเป็นห้องเย็น เพื่อเก็บรักษาอาหารนมและไอศกรีมไม่ให้เสียหายหรือละลาย

กรมโรงงานอุตสาหกรรมจึงขอให้พิจารณาว่า ลักษณะการประกอบกิจการดังกล่าวจะเป็นโรงงานตามพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๖๒ หรือไม่ ประการใด

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๑) ได้พิจารณาข้อหารือของกรมโรงงานอุตสาหกรรมและบทกฎหมายที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งได้ฟังคำชี้แจงข้อเท็จจริงจากผู้แทนกระทรวงอุตสาหกรรม (สำนักงานปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม และกรมโรงงานอุตสาหกรรม) แล้ว ได้ข้อเท็จจริงว่า เดิมผู้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตได้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตตั้งโรงงานตามพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๖๒ ต่อกรมโรงงานอุตสาหกรรม โดยแจ้งว่าจะประกอบกิจการเก็บรักษาอาหารนมและไอศกรีมที่ผลิตสำเร็จแล้วในห้องทำความเย็นและตู้เย็นที่ใช้เครื่องจักรมีกำลังรวมเทียบเท่าเจ็ดแรงม้าซึ่งติดตั้งอยู่ภายในอาคารตึกแถวสองคูหา กรมโรงงานอุตสาหกรรมพิจารณาแล้วมีคำสั่งไม่อนุญาตเนื่องจากอาคารดังกล่าวไม่มีทางออกฉุกเฉิน ผู้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตจึงอุทธรณ์คำสั่งของกรมโรงงานอุตสาหกรรมต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมพิจารณาอุทธรณ์แล้ว มีคำสั่งอนุญาตให้ตั้งโรงงานได้ โดยมีเงื่อนไขว่าให้ประกอบกิจการได้เพียง ๓ ปี กรมโรงงานอุตสาหกรรมจึงแจ้งคำสั่ง

ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมให้ผู้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตทราบ แต่ผู้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตไม่ยอมมารับใบอนุญาตจากกรมโรงงานอุตสาหกรรม และได้แย้งว่าการประกอบกิจการของตนไม่เข้าลักษณะเป็นโรงงานตามพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๑๒ เพราะมิได้มีการทำผลิต ประกอบ บรรจุ ซ่อม ซ่อมบำรุง ทดสอบ ปรับปรุง แปรสภาพ หรือทำลายสิ่งใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับอาหารนมและไอศกรีม จึงไม่ต้องขอรับใบอนุญาตจากกรมโรงงานอุตสาหกรรม กรมโรงงานอุตสาหกรรมพิจารณาข้อโต้แย้งของผู้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตแล้วมีความเห็นเป็นสองฝ่าย คือ ฝ่ายหนึ่งเห็นด้วยกับข้อโต้แย้งของผู้ยื่นคำขอรับใบอนุญาต แต่อีกฝ่ายหนึ่งเห็นว่าการประกอบกิจการของผู้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตเป็นโรงงานตามพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๑๒ ดังนั้น กรมโรงงานอุตสาหกรรมจึงขอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาในปัญหาว่า การประกอบกิจการของผู้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตดังกล่าวข้างต้นเป็นโรงงานตามพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๑๒ หรือไม่ ประการใด

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๑) พิจารณาแล้วเห็นว่า การประกอบกิจการของผู้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตรายนี้มีลักษณะเป็นโรงงานตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๑๒ ซึ่งบัญญัติว่า “โรงงาน” หมายความว่า อาคารสถานที่หรือยานพาหนะที่ใช้เครื่องจักรมีกำลังรวมตั้งแต่สองแรงม้าหรือกำลังเทียบเท่าตั้งแต่สองแรงม้าขึ้นไป หรือใช้คนงานตั้งแต่เจ็ดคนขึ้นไปโดยใช้เครื่องจักรหรือไม่ก็ตาม เพื่อใช้สำหรับทำผลิต ประกอบ บรรจุ ซ่อม ซ่อมบำรุง ทดสอบ ปรับปรุง แปรสภาพ หรือทำลายสิ่งใด ๆ ทั้งนี้ ตามประเภทหรือชนิดของโรงงานที่กำหนดในกฎกระทรวง เนื่องจากสถานที่ประกอบกิจการเป็นอาคารที่ใช้เครื่องจักรมีกำลังรวมตั้งแต่สองแรงม้าหรือกำลังเทียบเท่าตั้งแต่สองแรงม้าขึ้นไปเพื่อใช้สำหรับทำความเย็น และใช้ความเย็นที่ทำขึ้นนั้นเพื่อประโยชน์ในการเก็บรักษาอาหาร และไอศกรีมไม่ให้ง่ายหรือละลาย ข้อโต้แย้งของผู้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตที่ว่า แม้อาคารที่ประกอบกิจการจะใช้เครื่องจักรมีกำลังรวมตั้งแต่สองแรงม้าขึ้นไป แต่การประกอบกิจการของตนก็มิได้มีการทำ ผลิต ประกอบ บรรจุ ซ่อม ซ่อมบำรุง ทดสอบ ปรับปรุง แปรสภาพหรือทำลายสิ่งใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับอาหารนมและไอศกรีมนั้น ไม่มีเหตุผลที่จะทำให้การประกอบกิจการของผู้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตดังกล่าวข้างต้นไม่เป็นโรงงานอันต้องอยู่ในบังคับแห่งพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๑๒ ได้ เพราะการประกอบกิจการของผู้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตมีการทำความเย็นขึ้นในอาคารสถานที่คือ ตึกแถวของผู้ยื่นคำขอรับใบอนุญาต โดยใช้เครื่องจักรที่มีกำลังแรงม้าตามเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดไว้ จึงมีลักษณะเป็นโรงงานตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวโดยไม่มีปัญหา ส่วนการที่ผู้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตจะใช้ความเย็นที่ทำขึ้นเพื่อเก็บรักษาอาหารนมหรือไอศกรีม หรือนำไปใช้เพื่อประโยชน์อย่างอื่นหาใช่ความสำคัญที่จะพิจารณาว่าเป็นโรงงานตามพระราชบัญญัตินี้ไม่ คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๑) จึงเห็นว่า การประกอบกิจการของผู้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตเป็นโรงงานอันมีลักษณะเป็นโรงงานประเภทหรือชนิดโรงงานห้องเย็นตามบัญชีท้ายกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๑๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติโรงงาน

พ.ศ.๒๕๑๒ ลำดับที่ ๙๒^๑ ดังนั้น การตั้งและการประกอบกิจการดังกล่าวจะต้องดำเนินการตาม
พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ.๒๕๑๒

(ลงชื่อ) อมร จันทรสมบูรณ์
(นายอมร จันทรสมบูรณ์)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
กุมภาพันธ์ ๒๕๒๗

^๑ บัญชีท้ายกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑ (พ.ศ.๒๕๑๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติโรงงาน